

лютними резервами реалізується через механізми валютного регулювання. Вибір стратегічних напрямків управління валютними резервами залежить від конкретної економічної ситуації та напрямків грошово-кредитної політики, стану державної заборгованості й торговельного балансу країни. При виборі якісного складу валютних резервів центральні банки враховують цілі використання резервів. У разі, коли валютні резерви в основному призначені для проведення валютних інтервенцій, склад резервних валют є мінімально диверсифікованим, а найбільшу його частку мають іноземні валюти, що найбільше використовуються у валютних інтервенціях. Якщо основним призначенням валютних резервів є врегулювання зовнішніх платежів, то склад валютних активів є більш диверсифікованим.

В Україні в останні роки спостерігається поступове зниження обсягів міжнародних резервів до рівня 2006 року, що потребує аналізу й контролю макроекономічних факторів, які впливають на величину золотовалютних резервів.

Виявлено, що найбільш значимими факторами є обсяги експорту та імпорту країни. Менш вагомим, але важливим є фактор зміни величини зовнішніх зобов'язань. Зміна валютного курсу на внутрішньому ринку здійснює найменший вплив на обсяги резервів з чотирьох факторів, що були проаналізовані. Напрямок подальших досліджень є пошук і розроб-

ка моделі для визначення оптимальної структури резервних валютних активів за умови постійної зміни їх курсів на світових валютних ринках.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гроші та кредит : підруч. / [Савлук М.І., Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. та ін.]; за заг. ред. М.І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2001. – 602 с.
2. Грошово-кредитна політика в Україні / [Стельмах В.С., Єліфанов А.О., Гребеник Н.І., Міщенко В.І.]; за заг. ред. В.І. Міщенка. – [2-ге вид.]. – К. : Знання, 2003. – 421 с.
3. Романишин В.О. Центральний банк і грошово-кредитна політика : навч. посіб. / [Романишин В.О., Уманців Ю.М.]. – К. : Атіка, 2005. – 480 с.
4. Красавина Л.Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения : учебн. / Л.Н. Красавина – М. : Финансы и статистика, 2005. – 576 с.
5. Дзюблюк О.В. Валютна політика : підручник / О.В. Дзюблюк – К. : Знання, 2007. – 422 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. Монетарні огляди за 2006 – 2013 роки / Економічні матеріали // Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/control/uk/publish/doccatalog/document.pdf>. – Назва з титул. екрану.
7. Статистичний бюлетень НБУ за 2006-2013 роки / Статистика // Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category/>. – Назва з титул. екрану.
8. Золотовалютні резерви України // Міністерство фінансів: курси, ставки, індекси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/indexes/goldreserves>. – Назва з титул. екрану.

УДК 336.027

Бужак Ю.С.
здобувач
Європейського університету

КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена виокремленню факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорту операцій в Україні. Проаналізовано сутність поняття «фактори впливу на функціонування системи оподаткування імпорту операцій». Ідентифіковані фактори впливу на систему оподаткування запропоновано поділяти на екзогенні та ендогенні. Виділено фактори, що здійснюють стабільний та найсильніший вплив на систему оподаткування імпорту операцій в Україні.

Ключові слова: оподаткування імпорту операцій, імпорт, імпорту операції, фактори впливу на оподаткування імпорту, класифікація факторів.

Бужак Ю.С. КЛАССИФИКАЦИЯ ФАКТОРОВ ВЛИЯНИЯ НА ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ИМПОРТНЫХ ОПЕРАЦИЙ В УКРАИНЕ

Статья посвящена выделению факторов влияния на функционирование системы налогообложения импортных операций в Украине. Проанализирована сущность понятия «факторы влияния на функционирование системы налогообложения импортных операций». Идентифицированные факторы влияния на систему налогообложения предложено разделять на экзогенные и эндогенные. Выделены факторы, которые осуществляют наиболее стабильное и сильное влияние на систему налогообложения импортных операций в Украине.

Ключевые слова: налогообложение импортных операций, импорт, импортные операции, факторы влияния на налогообложение импорта, классификация факторов.

Buzhak Ju.S. CLASSIFICATION OF FACTORS INFLUENCING ON FUNCTIONING OF SYSTEM OF THE TAXATION OF IMPORT OPERATIONS IN UKRAINE

The article is devoted to allocation factors influencing on functioning of system of the taxation of import operations in Ukraine. The essence of the concept «factors of influence on functioning of system of the taxation of import operations» is analysed. It is offered to divide the identified factors of influence on system of the taxation on exogenous and endogenous. Factors which carry out stable and strong influence on system of the taxation of import operations in Ukraine are allocated.

Keywords: taxation of import operations, import, import operations, factors of influence on the taxation of import, classification of factors.

Постановка проблеми. Якісний аналіз системи оподаткування імпорту операцій в Україні потребує дослідження факторів впливу на функціонуван-

ня системи оподаткування імпорту: їх ідентифікації, класифікації та виявлення факторів максимально-го впливу. Зазначені фактори визначають політику

оподаткування домогосподарств, суб'єктів підприємницької діяльності, внаслідок чого вони повинні бути орієнтирами для фінансових менеджерів щодо формування та реалізації податкової стратегії, так, питання ідентифікації факторів впливу на систему оподаткування імпорту в Україні є вкрай важливою проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед сучасних авторів фундаментальних праць в галузі

дослідження впливу факторів на функціонування системи оподаткування доцільно виділити наступних економістів: С. Л. Лондар, О. В. Терещенко, що дослідили вплив окремих чинників на систему оподаткування [6]; К. І. Швабій, який провів ретельний аналіз впливу глобалізаційних факторів на податкову політику України [9, с. 137-144]; А. Мазаракі, Т. Мельник, що представили результати дослідження сучасних тенденцій та чинників функціонування

зовнішньоекономічної діяльності в Україні [7, с. 5-14]; В. А. Валігула, який обґрунтував обмеження законодавчими нормами, що прийняті на міждержавному рівні, фінансової свободи країни як одного з важливих чинників повільного розвитку системи оподаткування в Україні [1, с. 4]; М. Височанська, що приділила увагу дослідженню чинників, що здійснюють вплив на фінансову ефективність податку на додану вартість [2, с. 259].

Сучасні економісти приділяють недостатню увагу не тільки дослідженню факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорту операцій, але і наслідкам впливу чинників на податкову систему країни, однак, саме виокремлення та аналіз чинників впливу на систему оподаткування імпорту операцій можуть надати можливість підвищити ефективність функціонування системи оподаткування імпорту операцій в Україні, знайти рішення щодо покращення процедури стягування непрямих податків та потребують подальших досліджень.

Постановка завдання. На основі викладеного доцільно сформулювати завдання дослідження, які полягають у виокремленні факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорту операцій, їх класифікації, виділенні факторів, що здійснюють максимальний вплив на оподаткування імпорту операцій в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фактори впливу – це все те, що має причинний

Екзогенні (зовнішні) фактори		Ендогенні (внутрішні) фактори	
Економічні			
<ul style="list-style-type: none"> – світові фінансово-економічні кризи та фіскальні кризи в ключових економіках; – рівень та ефективність податкової конкуренції; – глобалізаційні економічні фактори; – якість активів великих фінансових інститутів чи механізмів; – економічні шоки від стрибків цін на нафту; – значущість долара як світової резервної валюти; – світові тенденції розвитку систем оподаткування імпорту операцій; 	<ul style="list-style-type: none"> – рівень відкритості та уразливості національної економіки; – рівень достатності фінансування СПД, що провадять імпорту операції, рівень доступності кредитних коштів; – обсяги тіньової економіки; – розмір ВВП, структура платіжного балансу, рівень інфляції, динаміка курсу національної валюти; кількість платників непрямих податків; – імпорту маніпуляції з ціною завдяки використанню офшорів; – динаміка обсягів виробництва та споживання; – рівень податкового навантаження; 		
Політико-правові			
<ul style="list-style-type: none"> – законодавчі норми, прийняті на рівні міждержавних об'єднань; – обґрунтованість глобального управління; – рівень політичної стабільності; – рівень корупції; – ескалація міжнародної незаконної торгівлі; – ресурсна націоналізація; 	<ul style="list-style-type: none"> – рівень політичної стабільності в державі; – державна політика щодо сприяння розвитку підприємництва та у сфері тарифного регулювання імпорту операцій; – законодавчо затверджені ставки податків та податкові пільги у сфері імпорту операцій; – повнота, узгодженість і стабільність податкового, митного, бюджетного, конкурентного законодавства у сфері імпорту; 		
Природно-географічні			
<ul style="list-style-type: none"> – водні кризи; – помилки в боротьбі зі змінами клімату; – повені, пожежі, шторми та інші екстремальні погодні явища; – колапси екосистем, що пов'язані із скороченням біологічного різноманіття; 	<ul style="list-style-type: none"> – рівень наявності засобів захисту рослин, мінеральних ресурсів; – зміна кліматичних умов; – помилки в боротьбі зі змінами клімату; 		
Науково-технологічні			
<ul style="list-style-type: none"> – ескалація кібератак; – великі крадіжки та шахрайства електронних даних; – ймовірність виходу з ладу провідних інформаційних систем; 	<ul style="list-style-type: none"> – рівень розвитку промислового виробництва та його технологічної модернізації; – технологічний рівень основних енергоспоживаючих виробництв; 		
Соціально-демографічні			
<ul style="list-style-type: none"> – рівень структурного безробіття і неповна зайнятість в окремих країнах; – нерівність доходів в окремих країнах; – харчові кризи в окремих країнах; – можливість спалахів пандемії; 	<ul style="list-style-type: none"> – показник трудових мігрантів за кордон; – рівень зайнятості та платоспроможності населення; – рівень активності впливу громадських організацій на офіційні органи влади; – менталітет нації (рівень культури щодо оподаткування, фактор традицій); – історичний аспект розвитку системи податків; 		

Рис. 1. Класифікація факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорту операцій в Україні

Джерело: розроблено автором

вплив на досліджуване явище, спричиняючи позитивні або негативні зрушення у системі, що аналізується.

Є. А. Довгаль в своїх дослідженнях зазначає, що тіньова економіка здійснює негативний вплив на рівень оподаткування, який полягає у скороченні податкових надходжень, підвищенні криміналізації суспільства і держави, а також у наявних складностях для держави щодо розвитку економіки та забезпечення реалізації соціально-економічних програм [4, с. 88].

М. Височанська відносить до факторів, що впливають на фіскальну ефективність податку на додану вартість, наступні: сальдо експортно-імпорتنних операцій, що спричиняє розширення чи звуження податкової бази, рівень податкової ставки, наявні податкові пільги, а також обсяг недоїмки, який здійснює безпосередній вплив на обсяги податкових надходжень [2, с. 259], однак, на нашу думку, така класифікація є звуженою через наявність значної кількості факторів, вплив яких залишився недослідженим.

С. Л. Лондар та О. В. Терещенко досліджують фактори впливу на обсяг надходжень податків до бюджету, поділяючи їх на мікро- та макроекономічні чинники. Так, автори до переліку макроекономічних факторів відносять наступні: структура платіжного балансу, розмір валового внутрішнього продукту, рівень інфляції, зайнятості населення та його платоспроможності, а також нормативно-правову базу законодавства. До мікроекономічних факторів, здатних суттєво впливати на розміри податкових надходжень до бюджету держави, дослідники включають: обрання суб'єктами підприємницької діяльності системи оподаткування, рентабельність діяльності, наявність права на пільгове оподаткування, питома вага витрат на оплату праці в загальній сумі собівартості продукції, ефективність податкового менеджменту та середньооблікових чисельності робітників [6].

Систематизувавши результати фундаментальних праць сучасних дослідників стосовно ідентифікації і класифікації факторів впливу на систему оподаткування в Україні та проаналізувавши специфіку імпорتنних операцій, запропоновано класифікацію факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорتنних операцій в Україні, яку представлено на рис. 1.

Запропоновано поділити фактори впливу на функціонування системи оподаткування імпорتنних операцій в Україні на групу екзогенних (зовнішніх) та ендогенних (внутрішніх) факторів. У кожній з зазначених груп фактори класифіковано за підгрупами: фактори економічні, політико-правові, природно-географічні, науково-технологічні та соціально-демографічні.

Екзогенні фактори мають джерело походження за межами кордону України, однак, вплив окремих зовнішніх факторів на систему оподаткування в країні стає дедалі всеохоплюючим та суттєвішим.

Так, до екзогенних економічних факторів вважаємо за доцільне віднести наступні:

– світові фінансово-економічні кризи та фіскальні кризи в ключових економіках. Так, експерти Всесвітнього економічного форуму вважають цей фактор однією з найважливіших загроз світовій економіці [10]. Беручи до уваги, що державний борг Японії перевищує 230%, а США – більше 100% валового внутрішнього продукту зазначених країн, провідні інвестори можуть прийняти рішення, що наявні рівні не допустимі та не підтримувані, що спричинить сві-

тову економічну кризу та, відповідно, значний вплив на функціонування системи оподаткування імпорتنних операцій в Україні;

– рівень та ефективність податкової конкуренції, що являє собою суперництво держав з використанням інструментів у сфері оподаткування за залучення податкових ресурсів у поле дії їх податкових законодавств, так, податкова конкуренція призводить до переміщення на іншу територію деякої частини валового національного продукту та зміни обсягів податкових надходжень з імпорتنних операцій зокрема. З посиленням світових інтеграційних процесів підвищується активність впровадження державами деструктивних методів конкуренції у сфері податкової політики, а саме: створення сприятливого податкового клімату завдяки послабленню у податковому праві, що призводить до вживання іншими державами заходів щодо протидії міграції населення, витоку капіталів за податкових причин [8];

– глобалізаційні економічні фактори. У сучасному світі економіки різних країн пов'язані між собою. Так, проблеми однієї економічної системи впливають на економіки інших держав. К. І. Швабій зазначає, що глобалізація суттєво впливає на податкову політику держави у різних сферах та за різними напрямками. Помилки у сфері реалізації монетарної, валютної і фіскальної політики в Україні, відкритість економіки до зовнішніх шоків призводять до економічних криз, а, відповідно, і до стрімкого зменшення податкових надходжень від імпорتنних операцій [9, с. 137-144];

– якість активів великих фінансових інститутів чи механізмів. Негативний досвід 2008 року, коли стався колапс інвестбанку США *Lehman Brothers*, якість активів якого виявилась недостатньою, що спричинило шоків хвилі по всім економікам світу, залишив по собі побоювання провідних економістів стосовно можливого повторення такої ситуації, що призведе до економічних криз та, як наслідок, зменшення обсягів податкових надходжень від імпорتنних операцій;

– економічні шоки від стрибків цін на нафту;
– значущість долара як світової резервної валюти;

До екзогенних політико-правових факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорتنних операцій віднесено:

– законодавчі норми, прийняті на рівні міждержавних об'єднань. Так, на думку В. А. Валігули, однією з важливих причин того, що процеси міждержавної податкової гармонізації протікають досить повільно, є обмеження свободи держави у фіскальній сфері, тобто можливості країни використовувати процеси оподаткування для ефективного регулювання розвитку держави, законодавчими нормами, що затверджені на рівні міждержавних об'єднань [1, с. 4-5];

– обґрунтованість глобального управління. Так, для вирішення світових проблем створені міжнародні інститути та підписані міжнародні угоди, однак, неможливо не враховувати наявність конфліктів політичних та національних інтересів, які можуть спричинити ухвалення необґрунтованих рішень, економічну нестабільність у світі та негативний вплив на функціонування системи оподаткування імпорتنних операцій зокрема;

– рівень політичної стабільності; рівень корупції; ескалація міжнародної незаконної торгівлі; ресурсна націоналізація, тобто прагнення окремих держав світу обмежити експорт ресурсів, необхідних світовій економіці.

До підсистеми природно-географічних екзогенних факторів включені:

- водні кризи названі експертами Всесвітнього економічного форуму однією з найважливіших загроз світовій економіці. Зниження кількості прісної води та її якості стрімко підвищує рівень конкуренції в ресурсномістких галузях, таких як виробництво електроенергії та їжі [10]. Дослідники побоюються, що дефіцит води в будь-якому регіоні світу може спричинити міждержавний конфлікт та неможливість розвитку цього регіону, що здійснить негативний вплив на обсяг експортно-імпорتنих операцій та функціонування системи оподаткування;

- помилки в боротьбі зі змінами клімату; повені, пожежі, шторми та інші екстремальні погодні явища; колапси екосистем, що пов'язані із скороченням біологічного різноманіття.

До системи ендегенних (внутрішніх) факторів віднесено ті, джерело походження яких знаходиться у митних кордонах України.

Так, до ендегенних економічних факторів вважаємо доцільним віднести наступні:

- рівень відкритості та уразливості національної економіки;

- рівень достатності фінансування СПД, що провадить імпорتنі операції, рівень доступності кредитних коштів. Обмеженість кредитних ресурсів та нестачі фінансування підприємств-імпортерів призводить до зниження їх активності у сфері зовнішньоекономічної діяльності України. Відповідно, здійснюється негативний вплив на функціонування системи оподаткування імпорتنих операцій, знижуються обсяги податкових відрахувань непрямих податків;

- обсяги тіньової економіки, яка призводить до суттєвого викривлення цін, створення диспропорцій у споживанні і виробництві. Г. Я. Глуха зазначає, що, за оцінками експертів, Україна стала лідером в Європі за обсягом тіньової економіки [3, с. 82-91]. У Міністерстві економічного розвитку і торгівлі вважають, що в сучасних умовах обсяги тіньової економіки сягають 40%, однак деякі експерти та дослідники вважають цю цифру значно заниженою. За оцінками податківців, у 2012 р. обсяги тіньового сектора економіки складають не менше 350 млрд грн на рік, а згідно з даними Національного інституту стратегічних досліджень, цей рівень перевищує 52%;

- розмір ВВП, структура платіжного балансу, рівень інфляції, динаміка курсу національної валюти; кількість платників непрямих податків;

- імпорتنі маніпуляції з ціною завдяки використанню офшорів. К. І. Швабій звертає увагу на те, що податкові адміністрації провідних країн вже протягом значного часу намагаються протидіяти цьому методу відмивання грошей та ухилення від оподаткування [9, с. 139], однак в Україні метод використання офшорів в експортно-імпорتنих операціях для зменшення прибутку суб'єкту господарювання до мінімуму для ухилення від оподаткування чи зниження ціни на окремі товари з високим рівнем митних зборів для зменшення розміру непрямих податків при імпорتنих операціях є загальновідомим та застосовуваним;

- динаміка обсягів виробництва та споживання;

- рівень податкового навантаження. Я. Дропа та І. Чабан досконало дослідили вплив податкового навантаження на економічні процеси в Україні, в тому числі на функціонування системи оподаткування імпорتنих операцій. Автори зазначають, що надмірне податкове навантаження є однією з причин стримування ділової активності підприємств, низьких

темів зростання валового внутрішнього продукту, соціальної напруженості [5, с. 213-218]. Крім того, високий рівень податкового навантаження призводить до збільшення обсягів тіньової економіки, використання методів ухилення від податків, розвитку кримінальних структур в сфері економіки;

До ендегенних політико-правових факторів включено:

- рівень політичної стабільності в державі;

- державна політика щодо сприяння розвитку підприємництва та у сфері тарифного регулювання імпорتنих операцій. Митний тариф є одним з найважливіших регуляторів імпорتنих операцій, за допомогою якого держава може поповнювати державний бюджет, сприяти захисту національного виробника. Митне регулювання здійснюється на чотирьох рівнях: зона вільної торгівлі, в межах якої прибираються торгові бар'єри для країн-учасниць (ефективність балансування України в рамках зони вільної торгівлі СНД та майбутньою угодою про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС надасть або переваги для розвитку функціонування системи оподаткування імпорتنих операцій, або створить додаткові складності та торговельні конфлікти); митний союз; спільний ринок; повний економічний союз;

- законодавчо затверджені ставки податків та податкові пільги у сфері імпорتنих операцій; повнота, узгодженість і стабільність податкового, митного, бюджетного, конкурентного законодавства у сфері імпорту.

До ендегенних соціально-демографічних факторів вважаємо доцільним віднести наступні: показник трудових мігрантів за кордон; рівень зайнятості та платоспроможності населення; рівень активності впливу громадських організацій на офіційні органи влади; менталітет нації; історичний аспект розвитку системи податків.

Висновки з проведеного дослідження. З наведеного вище можна зробити наступні висновки:

1. Проаналізовано, що фактори впливу на функціонування системи оподаткування імпорتنих операцій – це рушійні сили процесу стягування непрямих податків до бюджетів під час ввезення товарів та послуг через митний кордон України, які визначають його окремі риси чи характер, спричиняючи негативні або позитивні зрушення у податковій системі України.

2. В результаті дослідження виокремлено фактори впливу на функціонування системи оподаткування імпорتنих операцій та запропоновано поділити їх на екзогенні, що мають джерело походження за межами кордону України, однак, їх вплив на систему оподаткування стає дедалі всеохоплюючим і суттєвішим, та ендегенні фактори. У кожній з зазначених груп фактори класифіковано за підгрупами: фактори економічні, політико-правові, природно-географічні, науково-технологічні та соціально-демографічні.

3. Серед факторів впливу на функціонування системи оподаткування імпорتنих операцій в Україні, на нашу думку, найсильніший та стабільний вплив здійснюють наступні фактори: світові фінансово-економічні кризи та фіскальні кризи в ключових економіках; рівень та ефективність податкової конкуренції; глобалізаційні економічні фактори; економічні шоки від стрибків цін на нафту; значущість долара як світової резервної валюти; законодавчі норми, прийняті на рівні міждержавних об'єднань, рівень політичної стабільності; рівень корупції; ресурсна націоналізація; рівень відкритості та уразливості національної економіки; рівень достатності фінансу-

вання СПД, що провадять імпорتنі операції, рівень доступності кредитних коштів; обсяги тіньової економіки; розмір ВВП, структура платіжного балансу, рівень інфляції, динаміка курсу національної валюти; кількість платників непрямих податків; імпорتنі маніпуляції з ціною завдяки використанню офшорів; динаміка обсягів виробництва та споживання; рівень податкового навантаження; рівень політичної стабільності в державі; державна політика у сфері тарифного регулювання імпорتنих операцій; законодавчо затверджені ставки податків та податкові пільги у сфері імпорتنих операцій; повнота, узгодженість і стабільність податкового, митного, бюджетного, конкурентного законодавства у сфері імпорту.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Валігура В. А. Гармонізація оподаткування: вітчизняні реалії та міжнародні орієнтири : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / В. А. Валігура ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль, 2010. – 20 с.
2. Височанська М. Фіскальна ефективність непрямого оподаткування в Україні / М. Височанська // Вісник Львівського національного аграрного університету. – Серія «Економіка АПК». – 2013. – № 20(1). – С. 257-262.
3. Глуха Г. Я. Тіньова економіка: гальмування економічного зростання чи викривлення реальних результатів / Г. Я. Глуха // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – № 2(15). – С. 82-91.
4. Довгаль Є. А. Ухилення від оподаткування як основна причина появи тіньового сектору економіки / Є. А. Довгаль // Управління розвитком. – 2013. – № 21(161). – С. 86-88.
5. Дропа Я. Податкове навантаження та його вплив на економіку України / Я. Дропа, І. Чабан // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 19. – С. 213-218.
6. Лондар С. Л. Фінанси : навч. посіб. / С. Л. Лондар, О. В. Терещенко. – Вінниця : Нова Книга, 2009. – 384 с.
7. Мазаракі А. Сучасні тенденції та чинники розвитку зовнішньої торгівлі України / А. Мазаракі, Т. Мельник // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 2. – С. 5-14.
8. Пузин А. М. Особенности влияния налоговой конкуренции на податный состав налоговой системы : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.10 / А. М. Пузин ; Московский государственный университет экономики, статистики и информатики. – М., 2005. – 20 с.
9. Швабій К. І. Вплив глобалізації на систему оподаткування та податкову систему України / К. І. Швабій // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1. – С. 137-144.
10. 30 глобальних загроз економіці 2014 року / Всесвітній економічний форум (ВЕФ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.ua/ua/nation/1363525-30-globalnih-zagroz-ekonomici-2014-roku>.

УДК 658.14/17:336.2

Виниченко Е.Н.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного учета и аудита
Днепропетровского университета имени Альфреда Нобеля*

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОНТРОЛЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АРЕНДОВАННЫХ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

Теоретически обоснована проблема определения величины арендных платежей предприятием землепользователем. Проанализированы контрольные функции государственных институтов за надлежащим использованием арендованных земельных участков и подразделений предприятий землепользователей за правильным начислением суммы арендных платежей. Разработаны рекомендации, позволяющие усовершенствовать механизм контроля за достоверностью начисления арендных платежей.

Ключевые слова: контроль, арендный платёж, аренда земли, договор аренды, функциональное использование, нормативная денежная оценка.

Виниченко О.М. УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ АРЕНДОВАНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

Теоретично обґрунтована проблема визначення величини орендних платежів підприємств землекористувачів. Проаналізовані контрольні функції державних інституцій за належним використанням орендованих земельних ділянок і підрозділів підприємств землекористувачів за правильним нарахуванням суми орендних платежів. Розроблені рекомендації щодо удосконалення механізму контролю за достовірністю нарахування орендних платежів.

Ключові слова: контроль, орендний платіж, оренда землі, договір оренди, функціональне використання, нормативна грошова оцінка.

Vinichenko H.N. SUPERVISION IMPROVING OF THE FUNCTIONAL USE OF RENTED LOTS

The article theoretically grounds the problem on the determination of the amount of rental payments by leaseholders. It also analyses the supervision duties of state institutes for the proper use of rented lots and the supervision duties of enterprise subdivisions for the proper calculation of rental payments. The recommendations which allow to improve the supervision mechanism of validity of rental payment calculations have been developed.

Keywords: supervision, rental payment, lease of land, lease contract, functional use, normative pecuniary valuation.

Постановка проблеми. На протязі багатьох років аренда землі підприємствами остається складним, противоречивим и не до конца законодательно урегульованим вопросом. На практиці часто приходится сталкиватися с ситуацією, когда предприятие заключает договор аренды земли на стро-

ительство или завершение строительства, а заканчивает строительные работы и начинает основную деятельность раньше окончания срока договора аренды. Как правило, договором аренды предусмотрено уведомление землепользователем арендодателя, в установленные сроки, об изменении условий хозяй-